

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

nummer 6

vierde jaargang
nadruk verboden

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden,

Allereerst wil ik U erop wijzen dat wij niet alwetend, of onfeilbaar zijn. Daarom verzoek ik U ook zelfstandig na te denken.

Ons onderwerp is:

IS ER LEIDING IN HET HEELAL?
=====

Ik meen niet, dat een weldenkend mens zal ontkennen, dat er regels in het Al bestaan. De gehele aardse wetenschap is gebaseerd op de wetten en regels, plus de daaruit voortkomende verschijnselen.

In de natuur zien wij wetten optreden, die het verloop der natuurverschijnselen reguleren, een evenwicht garanderen etc. Dat een zekere ordening niet te ontkennen valt, neem ik dus als vaststaand aan.

De vraag, waarom het heden gaat, is niet, of er ordeming in het Al is, doch of er ergens een kracht - of wezen - bestaat, dat voor deze ordening aansprakelijk is. Een wezen, dat, door in te grijpen, die ordening zou kunnen veranderen.

De gebruikelijke argumenten in deze zaak dragen veelal een enigszins theologisch karakter. Dit alles, zo zegt men, kan niet uit het Niet ontstaan zijn. Spreek niet over toeval. In de wereld rond ons, in de regels, die wij steeds weer ontmoeten, steken te veel toevalligheden, om dit aanvaardbaar te maken.

Het is niet redelijk te stellen, dat dit alles spontaan ontstond door de onbeheerste werking der natuurkrachten. Wij moeten wel aannemen - zo zegt men -, dat ergens een kracht is, die zijn wil in deze regels tot uitdrukking heeft gebracht. Dat is dan de Schepper.

Tegen deze argumenten is nogal het een en ander in te brengen :

1. het bestaan van een God zou volgens deze redenatie evenzeer een toevalligheid zijn temidden van vele mogelijke toevalligheden, als de ordening en het bestaan der aarde.

2. aannemende, dat zich in het heelal vele miljoenen planeten bevinden,

gezien verder de vele elementen is het zeker niet verwonderlijk, dat ook bij een willekeurige vorming van het Al ergens een paar planeten voorkomen met juist deze levensmogelijkheden en vormen.

Gezien de eigenschappen van straling en elementen kunnen wij zelfs aannemen, dat ongeveer gelijke condities elders in het Al ongeveer gelijke levensvormen hebben voortgebracht. Een God is hierbij niet onontbeerlijk.

Wanneer wij dan toch aan een God willen geloven, moeten wij ons dan ook wel voor ogen stellen, dat dit voor ons evenzeer een kwestie van behoefte is - onzerzijds - , als een kwestie van redelijk denken.

Ik meen zelfs, dat het bestaan van een God op te bewijzen, gronden niet aanvaardbaar te maken is. Alleen de filosofie kan ons hierbij helpen.

Wij zullen gaarne een oogje dichtdrukken t.o. onredelijke argumenten, omdat wij in ons de behoefte gevoelen aan een grotere kracht, waarmee wij in verband staan.

In het esoterische vlak vinden wij menig argument, dat, ook met behoud van een redelijk denken, gebruikt kan worden, om het bestaan van een God tenminste zeer aannemelijk te maken.

1. wanneer wij in de geest leven, dan wel in de stof ons geheel van de geest bewust worden, weten wij, dat wij reeds eerder geleefd hebben en nog verder leven zullen.

Ook vanuit Christelijk standpunt is dit niet zonder meer een ketterse stelling, want ook Jezus roept uit: "Vóór Abraham was, was Ik!" Later zegt Hij: "Ik ga heen om U een plaats te bereiden". Hij geeft daarmee duidelijk te kennen, dat het leven, dat Hem na de verheerlijking wacht, ook voor Zijn leerlingen zal bestaan.

Zowel het voortbestaan als het vóór bestaan zijn dus factoren, die in het Christelijk geloof zonder meer passen. Wel legt men hierop vaak te weinig nadruk. Door eigen ervaren worden deze dingen zekerheden: dus redelijke factoren.

Nu stel ik - uit eigen ervaring sprekende -, dat zowel in vóór-bestaan als voortbestaan, ongeacht het feit, dat dezen zich afspelen in geheel andere werelden en onder geheel andere condities dan Uw huidig leven; dat ook in deze fasen dezelfde psychische wetten blijven regeren, die wij op aarde ten dele hebben leren kennen door de wetenschap.

Gezien de geheel verschillende werelden en condities wordt dan voor mij aannemelijk, dat er ergens een kracht bestaat, die deze regels in alle mogelijke werelden gelijkelijk tot uitdrukking brengt.

Uit de werelden, waarin wij bestaan, vloeit n.l. niet zonder meer en logischerwijze voort, dat wij:

- a. ons bewustzijn van een andere wereld behouden;
- b. op dit bewustzijn een aanpassing aan de nieuwe wereld op kunnen bouwen, dat ons de toegang tot steeds hogere en lichtere sferen - of werelden - verschaft.
- c. dat wij op deze wijze een steeds verder gaand overzicht kunnen gewinnen over het geheel, waarbij een onverbreekelijke samengang tussen alle schijnbaar geheel verschillende gebeurtenissen, werelden en punten ons steeds duidelijker voor ogen komt te staan.

Op grond van deze waarnemingen onzerzijds geloven wij dan ook in een God. Wij kunnen niet geloven in een God, Die slechts een toevalsfactor is. Wanneer God Zelf een toevallig ontstane persoonlijkheid zou zijn, dan valt voor ons de idee, de zin van de Schepping weg. Het behoefteelement in ons dwingt ons dan ook deze God te zien als Alomvattende, Bestaande, zowel buiten als in de gekende Schepping. Wij nemen dan ook aan, dat er een God bestaat.

Hiermede zijn wij nog niet tot een oplossing gekomen van de vraag, of er leiding is in het heelal. Ons concept van God maakt dit n.l. niet zonder meer noodzakelijk.

Als voorbeeld kan hier de wreedheid in de dierenwereld dienen. Dáár geldt immers: eet, of wordt gegeten; jaag, of wordt gejaagd. Als verder voorbeeld kan gelden, dat alle leven slechts kan voortbestaan ten koste van ander leven.

Dit geldt ook voor U, vrienden, zelfs wanneer U vegetarisch leeft. Ook dan zult U door Uw voeding het leven, of tenminste de mogelijkheden van voortbestaan en ontstaand leven der planten aantasten door Uw noodzakelijke voeding.

Er is dus zeker niet sprake van een liefdevolle God, Die alle dingen zonder meer doet bestaan. Het feit, dat de mens zelf tot grote wreedheden in staat is, als oorlogen e.d., terwijl ook afwijkingen mogelijk zijn als b.v. sadisme, pleit ook al niet voor het bestaan van een alomvattende en liefdevolle Godheid. Wij kunnen n.l. deze in de Scheping bestaande eigenschappen vanuit ons standpunt niet verenigen met 't Goddelijke.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat sommige mensen aannemen, dat God wel geschapen heeft, maar sindsdien geen aandacht meer schenkt aan Zijn Schopping. In dit geval zou er dus wel een God bestaan, maar toch geen leiding zijn in het heelal.

Nu is het voor ons heel moeilijk tot het Goddelijke, tot God Zelf door te dringen. U moet dan ook niet van mij verwachten, dat ik ga argumenteren vanuit het Goddelijke. Bij een niet kennen van God in Zijn geheel, leidt dit overigens alleen maar tot allerlei misvattingen en onredelijke spekulaties, die in dit verband zeker niet verantwoord kunnen worden. Ik zal bij mijn verdere betoog uitgaan van hetgeen wij als geest weten, hopen, dat U hierbij zelf Uw stoffelijke ervaringen verder aan zult kunnen passen.

Wanneer wij overgaan vanuit de stof naar de sferen, ontdekken wij, dat daar wezens en personen bestaan, die soms wel, soms niet in de stof bestaan hebben. Zij helpen ons, staan ons bij in ons zoeken naar licht en trachten ons, zij het slechts met zeer zachte drang, te bewegen de juiste richting te kiezen.

Indien wij na enige tijd in de sferen vertoefd te hebben een taak willen aanvaarden, ontdekken wij, dat er wijzeren zijn, die ons bijstaan in het kiezen van die taak en tevens ook met de vervulling ervan.

Wanneer wij eenmaal tot een zelfstandig werken op aarde, of lagere sferen, zijn gekomen, ontdekken wij, dat verklaring voor de raadsels, die daar voor ons bestaan, gevonden kan worden door raad te vragen aan hoger bewustzijn.

In de beperking van onze sferen is er dus wel zeer zeker sprake van leiding. Ook wordt ons voortdurend hulp gegeven, indien wij deze begeren.

Deze dingen zijn op Uw aarde niet zo gemakkelijk te erkennen. Toch zal elke mens gedurende tenminste een zeer groot deel van zijn leven worden geholpen en bijgestaan - dan wel gehinderd en achtervolgd - door krachten uit een andere wereld. Dezen trachten hem te leiden in hun eigen richting. Ook hier is dus wel degelijk sprake van een contact met andere werelden en mag - zeker, waar het de lichtere krachten betreft - van leiding worden gesproken.

Hieruit volgt tevens, dat er samenhangen bestaan tussen verschillende werelden, dat deze samenhangen op bewustzijn gebaseerd zijn. Verder ook, dat deze onderlinge beïnvloeding van verschillende werelden en

sferen zeker ook in het aardse gebeuren zijn werking niet mist. Ook op aarde bestaat, tenminste in meer beperkte zin, leiding.

Ook dit vormt geen volledig antwoord op onze vragen. Wij dienen nog verder te gaan. Hiertoe zullen wij ons moeten wenden tot de onderzoekers in de geest - waaronder ik ook mijzelf reken -, die trachten de gehele wordingsgeschiedenis van het Al te achterhalen. Daarbij stuiten wij op een hiërarchie.

Dit is een opbouw van steeds meer bewuste wezens, die, naarmate wij hoger komen, steeds geringer in aantal zijn, terwijl elk van hen voor zich steeds leiding blijkt te geven aan in verhouding grote gebieden van de kosmos.

Wanneer er, zover als wij dit kunnen volgen, sprake is van een logische en verantwoorde hiërarchie, mogen wij m.i. ook aannemen, dat in de gehele kosmos een centraal punt bestaat, van waaruit - middels deze hiërarchie - leiding wordt gegeven aan alle gebeuren, aan alle bewustzijnswaarden en aan alle stoffelijke vormen.

Onze ervaringen op dit gebied brengen ons o.m. tot deze vaststelling: overal, waar een groep van gelijkdenkenden werkzaam is, wordt een geestelijke leiding gegeven. Deze geestelijke leiding is over het algemeen wel in harmonie met de groep, maar bezit een bewustzijn, dat het bewustzijn van de groep aanmerkelijk overtreft.

Ook indien meerdere geesten in het geven van leiding verbonden blijken, zal onder hen altijd weer de meest bewuste de leiding hebben.

Wanneer wij naar de volkeren zien, blijkt, dat zij hun eigen "Scheingestalt" creëren. Dit is een soort ideale figuur, bestaande op het astrale vlak, die kan gelden als de uitdrukking van het gemiddelde denken en handelen van dat volk.

Wij zien, dat deze figuur (en via deze Scheingestalt ook het volk) wordt beïnvloed door bewuste entiteiten, die, op eigen wijze en in overeenstemming met hun eigen wezen, trachten het bewustzijn van het gehele volk te ontwikkelen.

Indien wij terug gaan in de geschiedenis der aarde, dan vinden wij bij haar ontstaan een groot aantal entiteiten, die samenwerken om leven te scheppen. Zij behoren allen tot de meer lichtende geesten.

Later, wanneer eenmaal leven is ontstaan, gaat elk van hen meer en meer bewust zijn eigen weg. Wij zien hen dan met verschillende vormen en mogelijkheden tot scheppen van bewustzijn experimenteren.

Dit blijft voortgaan tot een aantal vormen ontstaat van redelijke bewustzijnsmogelijkheid en grote levensvatbaarheid. De hiervan nu heersende is de mens.

Er is dus nadrukkelijk sprake van een totale leiding voor het lagere bewustzijn. De z.g. instinctieve drang, ja, zelfs het ontstaan van sprongmutaties wordt veroorzaakt door grotendeels geestelijke invloed. Voor de aarde zelf is er in het geheel van haar ontwikkeling voortdurend sprake van geestelijke leiding.

Al deze groepen vormende en leidende hogere geesten staan weer onder invloed en leiding van een grotere persoonlijkheid, die bij nadere beschouwing de heer - of heerser - der aarde blijkt te zijn. Deze is de feitelijke bezieler van de aarde.

In zekere zin is dan ook de aarde zijn lichaam. Deze blijkt weer onder invloed van de sterregeest der zon te staan, die op zijn beurt verschillende functies verdeelt onder verschillende planeetgeesten en hen leiding geeft.

In de ontwikkelingen bestaan - vanuit menselijk standpunt gezien - zeer grote tijdsverschillen. T.o.v. de zon zijn deze verschillen niet groter dan de verschillen in een gezin tussen kinderen, die ongeveer een jaar na elkaar geboren worden. Ook hier is sprake van een logisch

werkende leiding.

Nu blijkt, dat de zon weer een kleine en onbelangrijke geest is in een forum van sterren, die tot een zeker deel van de Melkweg behoren: het randgebied. Ook andere delen van het Melkwegstelsel blijken een soortgelijke forum te vormen.

Allen tezamen - inclusief de grotere en sterker vertegenwoordigde geesten uit het middeldeel - schijnen zij hun krachten en leiding te ontvangen van een grote persoonlijkheid, die geheel het nevelstelsel omvat en regeert.

Ook hier is - zover na te gaan - sprake van een leidinggevende persoonlijkheid, welks beslissingen volvoerd zullen worden door het vrije streven van de ondergeschiedte geesten. Aan de onder hem staande geesten wordt een zeer grote wils- en beslissingsvrijheid gelaten.

Het nu volgend deel van mijn betoog wordt mij moeilijker. Wij kunnen hier n.l. zelf geen definitieve vaststellingen meer doen. De krachten boven de Heer van het stelsel onttrokken zich aan onze vermogens tot waarneming. Wij gaan bij de volgende stellingen dan ook af op stellingen en leringen, die ons op velerlei wijze bereikt hebben, aangevuld met enkele eigen waarnemingen van minder beslissende geaardheid.

De verschillende sterrenniveaus schijnen - als persoonlijkheid - verantwoordelijkheid schuldig te zijn aan een persoonlijkheid, die niet in een lichaam gedefinieerd kan worden, doch zich klaarblijkelijk bevindt in het ongeveer middelpunt van het huidige Al. Leegte dus.

De invloed van deze persoonlijkheid schijnt zich uit te strekken over het gehele Al en zelfs de begrenzingen daarvan vast te stellen.

Toch is dit nog niet hetgeen wij God noemen. Wel is deze persoonlijkheid o.i. het vormende en scheppende element van dit heelal.

In leringen ontmoeten wij de stelling, dat naast dit heelal nog een aantal andere heelallen bestaan. Men gaat daarbij zelfs zover tot het getal 63 toe.

Ik neem aan, dat dit mogelijk is. Het is mij niet mogelijk met enige zekerheid te zeggen, dat dit definitief zo is.

Hoe het ook zij: zeker is wel, dat de kracht, die dit heelal regeert, van buiten dit heelal uit zijn krachten ontvangt, beïnvloed en mogelijk geleid wordt.

Een dergelijke verdeling van krachten en entiteiten zien wij vanuit alle sferen en in alle sferen: en wel zonder enig verschil. De bezieler van de aarde b.v. heeft niet alleen in de stof van deze wereld zijn betekenis, maar daarnaast is hij ook het middelpunt van alle wezens, die op aarde hun bewustwording volbracht hebben - ongeacht de sfeer, waarin zij vertoeven, tot in zeer hoge sferen toe.

Op grond hiervan stel ik, dat - in algemene zin en zover het de wording en de vorming van sterren, planeten, volkeren en rassen betreft - gesproken moet worden over een leiding, die uit een bewustzijn voortkomt en al gelijkelijk zal voeren tot een reeds bepaald doel.

Met het voorgaande heb ik U getracht te tonen, waarom wij menen, dat er leiding in het heelal is. Ik zou echter tekort schieten, wanneer ik niet nogmaals zou trachten U duidelijk te maken, dat dergelijke leiding ook voor U op Uw wereld bestaat; en het verband, waarin deze leiding moet staan t.o.v. het heelal.

In de eerste plaats stel ik, dat de hoogst bewuste wezens de meest perfecte uitvoerders zijn van de impulsen, die hen bereiken - ofschoon zij dezen zullen verwerklijken naar eigen inzicht -, zodat de hoogste impuls gelijk is aan de beperking van mogelijkheden, die voor de lager bewuste entiteiten optreedt.

U bent niet vrij in Uw leven. In de eerste plaats wordt Uw stof - felijk bestaan beperkt door de tijdsfaktor. In de tweede plaats wordt U ook door Uw stoffelijke vorm in Uw mogelijkheden beperkt en nader bepaald. Ook het gedachteleven en het voorstellingsvermogen blijken op de aarde aan zekere grenzen gebonden te zijn.

Lijkt het U niet redelijk aan te nemen, dat een kosmisch bewust en denkend wezen deze grenzen en beperkingen heeft gesteld? De vrijheid, die wij bezitten, hoe groot zij ons ook moge schijnen, is een beperkte. Hoewel wij van deze vrijheid een misbruik kunnen maken, dat tot ontsteltenis noopt - b.v. het werpen van atoombommen, het voeren van oorlogen, het laten verhongeren van volkeren -, mogen wij niet zeggen, dat dit nu ook hogere leiding is.

Toch blijkt ook hier, dat steeds weer paal en perk wordt gesteld aan hetgeen wij op deze wijze kunnen bereiken. Wanneer wij te ver gaan, worden wij uitgeblust, of wel: wij slagen niet, ondanks al ons pogen.

De mens kan met zijn zoeken naar nieuwe wapens heel ver gaan, maar er zijn zekere geheimen, die hij niet zal kunnen veroveren, tenzij hij eerst als mens evolueert naar een hoger vlak van bewustzijn en beheersing.

Er is een verband tussen al deze dingen aan te tonen. Ik meen, dat dit ook voor U aannemelijk verklaard wordt:

Naarmate ons bewustzijn, dat - als een persoonlijk bewustzijn - in ons wezen leeft, kleiner is, zullen de factoren van buitenaf voor dit wezen een groter en meer beslissens belang hebben. Kleine en onbelangrijke variaties zullen door dit wezen niet voldoende gewaardeerd worden. Zij gaan onder in een gewoonte.

Hoe minder bewustzijn er in ons bestaat, hoe fellere impuls er voor ons moet worden geschapen, om een verdere bewustwording mogelijk te maken.

In de natuur is - voor de lagere bewuste wezens - een zekere mate van wreedheid noodzakelijk. Zonder deze wreedheid zouden niet voldoende felle impulsen ontstaan om de Ik-bewustwording te bevorderen bij de krachten, die deze lagere voertuigen bezielen.

Wat de mens betreft; deze is zich nog slechts zeer onvolledig bewust van zijn eigen mogelijkheden. Wij zien b.v., dat men nog steeds spreekt over paranormaal, parapsychologie. Zo tracht men zijn onvermogen te verklaren, eigenschappen te begrijpen en te beheersen, die in feite inherent zijn aan het menselijk bestaan en dan ook feitelijk deel zijn van het huidige menselijke voertuig.

Wanneer de mensheid te materialistisch denkt en te zeer beperkt is in haar levensgewoonten, zal haar bewustwording noch het ras verder ontwikkelen, noch de geest de mogelijkheid bieden tot een verdere zelfopenbaring te komen.

Logischerwijze zal de geest, die leiding geeft, in deze dagen de mens toestaan elke felle emotie te maken, die hem tot een juister inzicht van zijn eigen toestand in het Al kan brengen.

Dat hierbij mensonlevens teloor gaan en menselijk lijden ontstaat, is - vanuit het standpunt der leider - niet zo belangrijk. Het lijden van de mens, zelfs indien het 100 jaren duurt, is niets vergeleken bij het bestaan van die geest, vergeleken ook bij de eigen bestaansmogelijkheid van de mens.

Een ondergang is voor de mens verschrikkelijk, omdat hij hierin een uitgeblust worden in eigen wereld ziet. Maar de leidende geesten hebben hun invloed door alle sferen heen en zien alleen een voortgaan op een ander vlak. Voor hen is het sterven van een mens van minder belang, dat voor U een verhuizing van de ene straat naar een andere betekent, vlak in de buurt.

Het is dus logisch, dat de leiding gevende krachten niet op deze menselijke impulsen en gedachten zullen letten. Zij zullen alleen aandacht geven aan 't resultaat. Het resultaat, dat zij wenssen te bereiken, is een steeds hoger bewustzijn van de krachten, die onder hen staan, zodat zij door een gezamenlijk werken daarmede kunnen komen tot een groter en bewuster aandeel in het scheppingsproces.

Dan mogen wij, ongeacht de weer de mens bestaande onaangenaamheden en strijdigheden niet ontkennen, dat er leiding bestaat in het heelal. Deze leiding gaat zelfs zover, dat zij tot uiting komt in het leven van elke mens afzonderlijk.

Wij mochten dan stellen, dat elke mens een aantal mogelijkheden krijgt, doch dat elk dier mogelijkheden beperkt zal zijn door een leider. De mens wordt de mogelijkheid geboden juist te kiezen. Hij is aan de hand van eigen gedachten en wenssen gerechtigd, elke willekeurige keuze te doen binnen de mogelijkheden, die hem gelaten worden.

Hierdoor zal zijn persoonlijke ontwikkeling - individu en niet massaproduct - worden bevorderd. Hij zal uiteindelijk niet anders kunnen doen dan op te groeien tot het doel, waartoe hij geschapen werd. In de schijnbare doolhof van het leven leiden alle wegen naar hetzelfde punt.

Dit is in de geest beter te beoordelen dan in de stof. Wij zien, dat men of wel tot een aanvaarding van de lichtende krachten worden geleid - die wij voor onszelf nog God noemen -, dan wel tot een geheel verwerping daarvan komen.

In dit laatste geval zal een verlies van alle bewustzijn - de dood van een ziel - optreden, waarin een her oren plaats vindt. Het uitblussen van alle bewustzijn, dat in het wezen gelegen is, kan plaats vinden door eigen wil, handeling en streven. De ziel zelf zal daarna automatisch een hernieuwd bewustwordingsproces beginnen, zodat de kracht, waar het om gaat, - het deel van de Goddelijke kracht - wederom tot eenheid met de mensheid wordt gevoerd.

Het valt op, dat persoonlijkheden - als de mens of het dier - kunnen wisselen van de invloed van de ene lichtende entiteit naar de invloed van een andere entiteit. Klaarblijkelijk is er geen geestelijke indeling in soorten, maar geldt eerder een indeling aan de hand van bewustzijnsnormen.

Vergelijkend kunnen wij dus over de lichtende entiteiten spreken als meester - of juffrouw - van de 1e, 2e, 5e klas enz. Het bewustzijn kan dan worden gezien als een leerling, die overgaat naar een volgende klas, wanneer hij in eigen klas voldoende heeft geleerd.

Wij zien in de geest, dat bepaalde elementen uit het dierlijke leven herboren worden tot een menselijk bestaan. Wij zien anderzijds goesten, die mens zijn geweest, graduëren naar een andere grootorde van geestelijk of stoffelijk werken. Hierbij krijgen zij dan een taak, die niet meer te vergelijken valt met het menselijke en persoonlijke bestaan, zoals dit op aarde wordt gekend.

Zij zullen dan hun belichaming uiteindelijk kunnen vinden in volkeren, of zelfs in kleinere planeten. Nergens kunnen wij aantonen, dat een dergelijk verder gaan ten einde komt.

Ik meen wel, dat, naarmate kleiner begonnen is, de noodzaak tot stofverwerking in een bereikte toestand minder groot zal zijn. Dit is overigens alleen een mening.

De geest, die nooit mens is geweest, zal als ster moeten leven, omdat daarin een stofervaring kan worden opgedaan. Een mens, die reeds als mens onmisschien ook in andere vormen reeds aan het stoffelijk scheppingsproces deel had, zal niet de behoefte gevoelen zich als ster te belichamen, ofschoon men een vergelijkbare, of zelfs grotere geestelijke

hoogte bereiken kan.

De vraag, hoe dit wisselen van grote leiders geschiedt, is voor ons wat verwarrend. Vanuit ons standpunt gezien zouden wij nl. geneigd zijn te stellen, dat het hierbij vooral gaat om een zeker weten, of bewustzijn. Klaarblijkelijk wordt dit eerder bepaald door een harmonische verhouding tot de leiders.

Wij groeien. Oorspronkelijk reageerden wij misschien op een gebied, dat vergeleken kan worden met de toon c. Wij verhogen ons eigen trillingsgetal en zullen alleen nog reageren op g of gis.

Door deze verandering van innerlijke gesteldheid reageren wij niet meer op de eerste invloed en vallen zo automatisch onder een andere persoonlijkheid, een ander deel van het leidende principe.

Dit punt is zeer interessant. Het maakt het mij mogelijk te konkluderen, dat het ons te allen tijde en binnen het eigen wezen mogelijk moet zijn een harmonie te bereiken met onverschillig welke grootorde van kracht. Dit is niet afhankelijk van het bewustzijn op zich, maar eerder van de wijze, waarop wij het leven en de levende krachten kunnen ontvangen en aanvaarden. Al, wat in ons bestaat, is m.i. een echo van waarden, die in hogere krachten reeds lang aanwezig zijn.

Zoëven zei ik U, dat m.i. God buiten dit heelal staat. Daarmede wilde ik niet zeggen, dat God niet - via de hiërarchie - zelfs in elk kleinste deel van de Schepping bestaat.

Wel wilde ik duidelijk maken, dat Hij zich uitstrekt buiten het door ons gekende heelal. Er kunnen dus wel voor ons zelfs niet voorstelbare, of bereikbare werelden bestaan, waarin God toch - via een hiërarchie - deel is van elk kleinste wezen, elk kleinste deeltje.

Het is voor ons moeilijk ook maar aan te geven, waar de Godheid op zou kunnen houden. Eenvoudigheidshalve zeggen wij dus: God is in alle dingen.

Er zijn bij ons leraren, die onderscheid maken tussen het Goddelijk denken en het Goddelijk wezen. Zij stellen:

Er zijn zuivere krachten, die het Goddelijk wezen uitmaken. Dezen zijn de basis van elke vormgeving, elke trilling, elke straling. Het denken van het Goddelijke uit zich als een deel-bewustzijn, eerst in verschillende grote persoonlijkheden en via hen tot in het kleine. Het geeft de vorm aan hetgeen in zich reeds bestaat als deel van de Goddelijke kracht.

De konklusie, die zij verder hieruit trekken, is:

Wanneer God zegt: "Het is genoeg" reverseert Hij Zijn krachten. D.w.z. , dat Hij Zijn krachten tot Zich terug trekt. Dan blijft principiëel alles, wat is, alle energie en alle massa, bestaan, evenzeer alle bewustzijnsmogelijkheden. Zij worden als verschijningsvormen teruggenomen en blijven als potentie bestaan.

Het bewustzijn, dat naast het Goddelijke bewustzijn ontstaan is , kan slechts als een deel van het Goddelijke denken voortbestaan en zal met behoud van eigen waarden tot een deel zijn in de Goddelijke gedachten terug keren.

Volgens hen is het mogelijk alle dingen uit te blussen, maar niet om een eenmaal gewekt bewustzijn teniet te doen, waar het in God en als deel van God altijd moet blijven bestaan.

Dit laatste is dus onafhankelijk van het al dan niet in openbaring zijn van het Goddelijk wezen, of een deel daarvan.

x - Kunt U duidelijk maken, hoe de strijd tussen licht en duister, teken van het komende Aquariustijdperk, past in dit stelsel van leiding?

- De voorstelling van licht en duister is een uiting van persoonlijkheden. Zij vormt vanuit de grotere persoonlijkheid, die licht en duister georganiseerd heeft, een begrenzing van de mogelijkheden van de mens. De keuzemoge-

lijkheid van de mens wordt bepaald door deze strijd. Er is geen sprake van een absolute leiding, maar van een beperkte wilsvrijheid voor de mens.

Hoe men echter ook zal kiezen, de geest der mensheid - zowel als de massa der materie, die Uw wereld vormt - zal te allen tijde ten goede komen aan het scheppende principe.

Er is dus - vanuit het grote bewustzijn - niets, dat ten onder kan gaan en niets, wat als uitzonderlijk en nieuw kan worden opgebouwd. Deze strijd is uitdrukking van de begrensde vrijheid, die de mens en de lagere geest bezit. Waar deze vrijheid van keuze voor ons evengoed bestaat als voor U, zijn wij geheel vrij onze invloed op en voor U zo te richten, dat zij de mensheid het naar ons inzicht juiste pad doet kiezen uit de vele mogelijkheden, die haar gelaten zijn.

Ik meen dan ook niet, dat deze ommekeer van perioden - de komst van het Aquariustijdperk - moet worden gezien als komende uit het Goddelijke, Zij ontstaat op een veel lagere plaats in de hiërarchie. Een rechtlijnige beïnvloeding zou evt. kunnen ontstaan door verandering van geaardheid der zielen, die inkarneren. Hierdoor zou op de duur geheel de mensheid - zoals besproken - dus onder een andere heerser kunnen vallen.

Zolang echter twee groepen, afgestemd op verschillende heersers, op een en dezelfde wereld in gelijke vorm bestaan, zullen de invloeden van beide heersers trachten de harmonie van de mens met deze heersers en het handelen volgens hetgeen juist is binnen de werking van deze heersers, te bevorderen. Het gevolg daarvan is een strijd.

Waar echter de nieuwe periode betekent de toekomst, terwijl het verleden, het verleden, terugvalt, spreken wij van lichte krachten, zodra zij in overeenstemming zijn met de toekomstige ontwikkelingen, terwijl wij de behoudende krachten duister noemen.

Men kan dus zeggen, dat er niet zozeer sprake is van een strijd tussen licht en duister, dan wel van een strijd tussen progressief en konservatief. Dit laatste is dus niet noodzakelijker een retrograde ontwikkeling. Elke poging om een bereikte top te behouden, is een stilstand van bewustzijn.

Voor het bewustzijn is elke stilstand een relatieve achteruitgang, omdat alle andere ontwikkelingen voort blijven gaan. Voor het bewustzijn wijzigt zich de plaatsing in de kosmos en daarmee de mogelijkheid tot optimale bewustwording in een bepaalde vorm.

De gehele strijd, waarover ik U sprak, is dus maar een klein en onbelangrijk deel in de algehele ontwikkeling, zoals Uw wereld maar klein en onbelangrijk is t.o.v. het heelal, waarin U leeft.

x Maar dit geldt alleen, wanneer onze wereld niet belangrijk is.

- Hoe groot is mijn wereld, sprak de worm en zij stak haar kop uit de appel, waarin zij woonde. Voor U is deze wereld het belangrijkste. Wanneer wij eerlijk zijn, kunt U hoogstens zeggen: Voor mij en mijn ontwikkeling is deze wereld op het ogenblik de belangrijkste. Verder weet ik er niets van.

Er zijn andere werelden in het Al, sommige met wezens, die hoger ontwikkeld zijn dan Uw mensheid, anderen, die nog heel wat primitiever zijn; want alle stadia van ontwikkeling zijn in het Al voortdurend aanwezig. Het is t.o.v. de kosmos niet meer dan één korrel zand in een bouwsteen, die gebruikt wordt bij de bouw van een heel groot werk.

Zo gezien zult U begrijpen, dat het niet in de eerste plaats een kosmische God is, Die in de wereld ingrijpt, eerder is het een bewustwordingsgang in tegenstellingen, uitgedrukt in het streven van twee voor Uw en ook mijn wereld zeer hoge en grote persoonlijkheden, die elk een bepaalde richting van bewustwording voorstaan.

Naast elkaar staande als invloeden in Uw wereld, veroorzaken zij bij de mens de noodzaak tot kiezen, evenals bij de geest. De strijd, die hieruit ontstaat, heeft uiteindelijk alleen het doel, dan wel de progressieven terug te houden van een te ver voortgaan, dan wel de conservatieven te dwingen tot het aanvaarden van een nieuw wereldbeeld.

Overigens licht en duister, zowel goed en kwaad, zijn in deze zin relatieve begrippen, welker waarde alleen bepaald kan worden vanuit ons eigen standpunt. Onszelf zullen wij haast altijd rekenen onder de krachten des lichts. Voor ons is dit redelijk, al is het alleen maar, omdat wij steeds weer streeven naar een groter bewustzijn op onze eigen wijze en dus onszelf wel zeer progressief vinden.

De een voelt voor muziek, de ander voor dichtkunst. Hoofdt dat hier iets mee te maken?

Alleen zeer indirect. Zoëven sprak ik over parapsychologie en het paranormale als een vaststelling van het onderontwikkeld zijn van bepaalde menselijke eigenschappen. Muziek is in de eerste plaats wel een auditieve ontwikkeling. Het voorstellingsvermogen wordt door de sleutel van auditief waargenomen trillingen gestimuleerd, zodat een bepaalde emotie, of een bepaald beeld, kunnen ontstaan.

Bij anderen is het noodzakelijk stommen en begrippen weer te geven, opdat een dergelijk gevoel van harmonie, of beleven, van gevoelens bereikt wordt. Dat is dan de dichtkunst.

Ook deze dingen wijzen de mens erop, dat de mens nog niet geheel ontwikkeld is. Zou hij nl. volledig ontwikkeld zijn, dan zou hij in zich - zonder uiterlijke oorzaken - muziek, dichtkunst, beeldende kunst e.d. doen ontstaan als een beheerste emotiewekker. Langs elke weg zou hij dan tot ontroering en grotere eenheid met lichtende waarden kunnen komen.

Zelfs kunnen wij in verband hiermede stellen, dat veel van hetgeen men nu fantasie noemt, in feite een poging is de beperkingen van stoffelijke voorstellingswaarden te ontvluchten en zo een symbolische vereenzelviging met grootgeestelijke waarden te bereiken, waarmede dan inderdaad een tijdelijke eenheid ontstaat.

Eerst wanneer dit gepaard gaat met een werkelijke rijkdom voor de geest van stoffelijke vorm en rede, zal de mens ook in andere sferen bewust kunnen zijn en daaruit verdere vruchten voor zijn bewustwording kunnen plukken.

Dit wordt tot op heden door sommigen benaderd, maar in de huidige cyclus maar door zeer weinigen ooit volledig bereikt. De volgende levenscyclus - Aquarius - is een voorbereiding op een algemeen gebruik van de menselijke kwaliteiten, die nu nog paranormaal heten.

In het middelpunt van het Al zetelt een bewustzijn. De wetenschap bewijst, dat alle sterrengroepen zich van dit punt verwijderen. De boeddhisten zeggen, dat dit het in- en uitademen van het Al is.

Om tot vorming te komen moet ook een vorm van bewustzijn reeds aanwezig zijn. Deze vorming van bewustzijn kan ontstaan door een vergroting van tegenstellingen, zodat een grotere scala van ervaringen ter beschikking komt.

Indien dit op een enkel vlak kenbaar wordt, moet het op alle andere vlakken - gezien het voorgaande - worden uitgedrukt.

De persoonlijkheid, die de ontwikkeling leidt, zal in alle vlakken zich gelijk blijven; dientengevolge zal elke stuwende ontwikkeling inhouden, een vergroting van tegenstellingen.

Stoffelijk betekent dit een vergroting van afstanden - of liever een vergroting van relatieve tijdswaarden.

Wat wij in de stof zien is niet zozeer het ruimtelijk groeien

van het heelal, dan wel een steeds scherper verlopen van de tijdsfactor in de ledige ruimten. Het tijdsverschil wordt dan veroorzaakt door een combinatie van beweging, plus verandering van veldwaarden. De buigingshoek van licht speelt hierbij ook een rol, waar zij over kosmische afstanden gezien niet geheel konstant blijft.

Het gevolg is, dat een steeds grotere kracht vanuit het middelpunt zal moeten worden uitgeoefend, om de uiteenlopende waarden allen gelijkelijk te beïnvloeden. Er komt een ogenblik, dat deze beïnvloeding niet meer voldoende, of zelfs bijna niet meer aanwezig is.

Op dit ogenblik wordt elk verschijnsel, dat uit de kracht in het middelpunt is voortgekomen, praktisch gencentraliseerd. De aanwezige waarden zullen geen stuwings meer ervaren, die hen tot tegenstelling maakt. Zij worden nu als massa door elkaar aangetrokken en vallen terug op het middelpunt. De periode van terugval is dan de z.g. nacht van Brahma.

In het middelpunt ontstaat een enorme verdichting van energie en partikels, die een nieuwe bezieling ervaart. Atman, de wereldkracht, draagt dan de bezieling en schepping over aan Brahma, de Schepper van de tijd, die uit zich de tegenstellingen baart en zo een heelal opnieuw tot stand brengt.

x Met de radiotelescoop werd vastgesteld, dat in de buurt van Cygni twee spiraalnevells elkaar kruisen. Is dit te vergelijken met een huwelijk?
- Een dergelijke kruising is geen feitelijke beroering. Het is eerder een benadering der wederzijds invloedssferen. Dit komt niet alleen tussen spiraalnevells voor, maar ook tussen sterren. De vergelijking met een huwelijk is in zoverre aanvaardbaar, dat een dergelijke wederkerige inwerking inhoudt, dat hieruit waarden geboren worden.

Bij nevels wervelingen en sterrenreeksen; bij sterrenplaneten. Een dergelijk effect bij beide partners, soms echter ook slechts bij een van hen.

Indien een bijna uitgebluste ster benaderd wordt door een nog actieve ster, kan zij de overmaat van energie, die zij zo ontvangt, omzetten in een hernieuwd eigen leven. De kwaliteiten van de haast uitgedoofde ster worden dan grotendeels door de actieve ster bepaald. Is de geboden kracht te groot, dan ontstaat een nova, waarbij in korte tijd alle, ook de eigen, energie wordt uitgestraald, waardoor een dergelijke ster uitdooft.

Er zijn dus buiten de geestelijke werkingen ook stoffelijke waarden, die de term "huwelijk" wel zeer aanvaardbaar maken. Over de feitelijke wisselwerkingen tussen de grote entiteiten, die een dergelijk huwelijk betrokken zijn, kan ik U niet te veel zeggen. Wij hebben hierover wel bepaalde meningen, maar dezen zijn zo zeer theorie, dat ik ze U niet als een zekerheid voor durf leggen.

x Is de geestelijke bewustwording van de mens onbeperkt?
- Ja. Indien de geestelijke ontwikkeling verder gaat dan voor het stoffelijke voertuig volgbaar is, ontstaat een zodanig overwicht van waarden, dat de stof gedwongen wordt een andere vorm aan te nemen. Wij kunnen dan niet meer spreken van een stofmens, omdat de materie wordt omgezet in straling en energie.

Dit is dan besloten binnen een veld door de geest georigineerd, zodat dit alles deel van de persoonlijkheid kan blijven. Wij spreken dan wel van een stoffelijke ten hemel opneming.

Feitelijk is er sprake van een totale transmutatie van alle stoffelijke waarden naar een hoger gebied, waarbij andere maatstaven en zelfs andere dimensionale verhoudingen optreden.

x Bestaat er ook stoffelijk leven op de andere planeten van de zon? Zochten dezen contact?

x Het bespreken van mogelijke contacten wijkt te ver van het onderwerp af. Uitgezonderd enkele van de verste planeten, die de klein waren en te snel afkoelden om leven te kunnen dragen, zijn praktisch alle planeten bewoond geweest, of zullen nog bewoond worden. Dit geldt ook voor de grote planeten, die een geheel andere dichtheid en samenstelling hebben dan de aarde. Dit is overigens het normale verloop van de ontwikkelingen in bijna elk zonnestelsel. Klaarblijkelijk is stoffelijk leven een principe, dat sterk verbonden is met de behoefte tot persoonlijke uitdrukking van de grotere geesten.

Ofschoon ik meen, dat de werkelijke bewustzijns- en levensimpulsen van hogeraf komen, zou men zelfs de mening kunnen verdedigen, dat alle ontstaan van leven dus veroorzaakt wordt (en geleid) door de persoonlijkheid, die schuil gaat in een ster.

Tevens kan ik U verzekeren, dat geen enkele levensvorm, die thuis hoort in dit zonnestelsel, op het ogenblik over ruimtevaart beschikt, tenzij U de Loenik ook ruimtevaart wilt noemen.

De mens is voor het ogenblik de hoogst bewuste soort binnen het zonnestelsel. Zij beschikken dus noch over de middelen, noch over de behoefte met elkaar in contact te treden.

Dat aan het zonnestelsel oorspronkelijk vreemde invloeden over de mogelijkheid tot ruimtevaart wel kunnen beschikken, ligt buiten het onderwerp, dat wij bespreken.

x Noemt U de invloed van de planeten - astrologie - ook leidinggevend?
- De invloed van de planeten is niet een leiding geven. De astrologie is een soort ezelsbruggetje, waardoor de mens bepaalde materiële - geen geestelijke - invloeden op zijn eigen wereld kan vast stellen. Deze beïnvloedingen zijn o.m. uit te drukken in verschillen van magnetische velden, stralingen, zwaartekrachtveranderingen (miniem) en enkele andere waarden.

Voor de mens vloeit hieruit een beïnvloeding van weefsels, zenuwstelsel en levenskracht voort. Deze zal verschillen naargelang de bouw en endrocrinewerkingen binnen de verschillende typen.

Uit de sterren is dus een waarschuwing voor zekere, zuiver lichamelijke, beïnvloeding af te lezen. Wel kan worden gezegd, dat, waar een totale verandering van stoffelijk voertuig plaats vindt, de geest, die een voertuig behoeft, een geaardheid zal bezitten, die ongeveer strookt met de stoffelijke invloed. Vandaar, dat bij de geboorte over het algemeen een overeenstemming zal bestaan tussen het lichamelijke type en de geest.

Men meent, dat de mysterieplaneten U geestelijk beïnvloeden. Maar wanneer U niet geneigd bent tot b.v. mystiek, zal ook geen enkele mysterieplaneet U tot mystiek kunnen dwingen. Wanneer een lichte neiging bestaat, zullen lichamelijke condities worden geschapen, die aanleiding kunnen zijn tot psychologische veranderingen. Bij een voldoende neiging van de geest kunnen stoffelijke waarden U dan tijdelijk in een meer geestelijk leven en denken dwingen te gaan. Maar altijd is het de stoffelijke faktor, die door de planeet wordt beïnvloed. De geest kan dan nog altijd haar eigen bewustzijn doen gelden en zo uiteindelijk bepalen, of zij de invloeden zal gebruiken, ondergaan, of afwijzen.

De sterren dwingen even weinig als een richtingaanwijzer van de A.N.W.B. U kiest. Vergeet dat nooit. De keuze-vrijheid bestaat voor U en Uw geest geheel binnen de kosmische beperkingen.

Goeden avond, vrienden.

Het onderwerp voor volgende week zal luiden:

PRIKKELS VAN HET BEWUSTZIJN EN HOE ZE TE GEBRUIKEN

-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Vragenrubriek. Er zal geen antwoord worden gegeven op persoonlijke vragen.

x Wat is de meest efficiënte gedachte, die men naar geesten in duistere sferen uit kan zenden om hen te helpen?

Hier is weinig efficiency bij betrokken. Het gaat erom hen te bereiken. Voor hen zou men dan moeten denken aan harmonie en vrede. Zeg tot hen : er is licht, er is vreugde, Ikzelf heb het ook niet zo gemakkelijk, maar ik kan het in God dragen en in Hem vreugde vinden. Aanvaard het licht en je zult merken, dat het je beter gaat.

Hoe kinderlijk het ook klinkt, dit werkt het beste. Het is n.l. kosmisch, niet door menselijke waarden bepaald. Wat je in jezelf draagt aan Goddelijk licht, kun je op die manier naar lagere sferen uitstralen.

Verder: herdenk hen, die zijn overgegaan, in liefde. Niet: Ach, wat jammer, dat ik je kwijt ben....maar: Je hebt veel voor mij betekend. Ik wilde, dat ik je nog meer kon geven....

Op deze manier geef je aan alle geest, - licht of duister - de grootste impuls tot hoger licht, de grootste vreugde en de grootste vrede.

x Wat bedoelt U met persoonlijke God? God is toch in alle dingen?

- Belangrijk is het, hoe men zich van God bewust wordt. Met de uitdrukking van een persoonlijke God, geven wij dan een zeer beperkte en persoonlijke opvatting van God weer. Hierin zal de eigen persoonlijkheid en eigen denken alleen in God gereflekteerd worden gezien, met een uitsluiten van andere mogelijkheden en vormen.

Ieder stelt zich God op zijn eigen wijze voor. Menigeen zou schrikken, wanneer hij zich realiseerde, van waar zijn Godsvoorstelling eigenlijk komt.

Weet U, dat vele mensen hun God in feite het gezicht geven een oude dominee, of de hoofdonderwijzer van hun school?

Dit is een gedachteassociatie. De doorsneemens heeft er behoefte aan zijn God iets tastbaarder te zien dan een abstraktie. Men wil met zijn God kunnen spreken. Daartoe heeft de mens dan een God nodig met een gelaat, met een mond enz. De voorstelling, die zo ontstaat, is wel zeer persoonlijk.

Worden deze beelden aan anderen voorgehouden, dan ontstaan vaak z.g. afgoden. Men heeft dan in zich het gevoel, een zeker recht op juist deze God te hebben: ONZE God is een sterke God. Dat ONZE is dan alfout. God is kosmisch. Wij kunnen niet zeggen : ONZE God is de enig ware. Dat impliceert, dat er andere Goden zijn, die niet zo goed zijn.

God is in alle dingen. Wij moeten zoveel mogelijk van die persoonlijke God afstand doen. Wanneer wij met onze God willen spreken, zullen wij toch nooit ons tot de kosmische God wenden. Die is te groot voor ons voorstellingsvermogen. Wat wij dan God noemen, kan heel goed in feite de heerser van de aarde, of de geest van de zon zijn. Het is bovendien lang niet zeker, dat U zich bewust kunt zijn van een contact met een hogere God. Maar wie steeds weer streeft naar een bereiken van zijn persoonlijke God, zal steeds meer naar hogere en meer kosmische waarden toegroeien.

Eerst wanneer het "Mijn God" plaats maakt in de mens voor een luisteren naar de stem van de kosmische stilte, is eer de mogelijkheid, dat hij het werkelijk Goddelijke meer gaat benaderen.

x Te Rosolini hangt een Christusschilderij, waarvan de hand opeens een andere stand innam.

- Dat kan niet. Dit is een gefabriceerd wonder, waarbij twee kopiën van het oorspronkelijke schilderij een rol spelen, naast de sensatielust van een dagblad en de goedgelovigheid van de bevolking. Officieel wordt door de geestelijkheid dan ook hier geen wonder erkend, of zelfs maar vermoed.

Er zijn twee kopiën van het schilderij in het dorp aanwezig. De eerste is iets groter, de ander is evengroot als het oorspronkelijke schilderij. Het is mogelijk, dat op een van deze kopiën de stand van de hand iets veranderd werd.

x Bestaat de vrije wil in de zin, dat de mens beslissingen kan nemen vrij van karma, milieu, erfelijkheid enz., of is de z.g. vrije wil de resultante van deze factoren?

- De resultante van al de genoemde factoren, is de remming, die in de mens t.ov. een vrije wilsuitoefening bestaat. De mens is in staat beslissingen te nemen, die ingaan tegen elke erfelijke waarde en elke maatschappelijke opvatting zelfs. Hij zal zelden geneigd zijn dit te doen, waar hij zich de consequenties van dit handelen voor ogen stelt en zich dies genoopt voelt aan de gangbare norm te beantwoorden.

Hier geldt hetzelfde als bij karma: er is sprake van een kracht, die de mens in een bepaalde richting dwingt. Hij is vrij er tegen in te gaan. De mens houdt steeds zo sterk rekening met mogelijke consequenties, dat hij de waarde van een persoonlijk vrij zijn wel eens onderschat. Men zal dan ook in vele gevallen uit angst voor gevolgen, of moeiten, de beslissing aan anderen overlaten.

Dit neemt niet weg, dat in ieder een groter mogelijkheid tot uitoefening van vrije wilsbeschikking bestaat dan de doorsneemens ooit gebruikt.

x Worden misdadigers geboren, of gemaakt?

- Er bestaan eigenlijk geen geboren misdadigers. Wel bestaan er mensen, die door geboorte - erfelijke invloeden b.v. - a-sociaal zijn. Zij zullen zich ontwikkelen in een richting, die niet geheel overeenstemt met het door de maatschappij als aanvaardbaar beschouwde. Deze mensen zijn zonderlingen.

Misdadiger wordt men eerst, wanneer men in zijn milieu aan verkeerde invloeden, maar vooral aan bepaalde psychische spanningen wordt blootgesteld. Daarbij kan worden opgemerkt, dat, naarmate de spanningen groter zijn en het werkelijk bewustzijn kleiner is, de misdadigheid over het algemeen sterker toe zal nemen.

x Hoe zit het met: hoe groter geest, hoe groter beest?

- Dit gezegde is niet altijd juist. Wel kan worden gezegd: hoe groter de geest, hoe minder zij zich aan zal trekken van de beperkingen, die lagere geesten haar op willen leggen. Zij zal meer in overeenstemming met eigen gedachten en begeerten handelen. Of dit nu ook betekent, dat men dan een groter beest is....

Bij een Oscar Wilde zien wij b.v., dat lichamelijke afwijkingen, plus esthetische gevoelens voor zijn afwijkingen - beestachtigheden - aansprakelijk kunnen worden gesteld. Maar het oordeel van de massa speelt hier een grotere rol dan de waarde van het werkelijk gebeurde. T.o. een groot mens, die afwijkt, of zelfs het perverse benadert, kunnen wij er velen noemen, die hieraan niet lijden. Edison was geen beest. Schweitzer is zelfs het tegendeel daarvan. Voor Einstein geldt hetzelfde.

De geciteerde spreuk gaat in letterlijke zin niet op, omdat het gemiddeld aantal der grote geesten, die beest zijn, slechts een zeer klein percentage vormt van alle grote geesten. Dit percentage is zeker niet groter dan dat van de beestmensen in de massa.

Hoge bomen vangen veel wind en wie aan de weg timmert, wordt op zijn vingers gekeken. Wanneer dus een grote geest dergelijke dingen doet, wordt er onmiddellijk over gesproken. Over de vaak veel grotere beestachtigheden van vele kleinere geesten wordt niet gesproken.

Wel is zeker, dat elke uitbreiding in het positieve een gelijke mogelijkheid tot het negatieve inhoudt, omdat een ontwikkeling altijd in tegenstellingen begrensd is. Wanneer wij dan zien, hoe weinig van de grote moeilijkheid tot negativiteit door de grote geesten gebruik wordt gemaakt, dan geeft ons dit weer hoop voor het menselijke ras.

Wij moeten onthouden, dat geen enkele ontwikkeling eenzijdig kan zijn, zodra het de geest betreft; wie het goede steeds juist leert kennen, beseft immers ook beter, welk kwaad mogelijk is?

Het levensbereik wordt groter en omvat - evenals het Goddelijke - licht en duister. Gerkend vanuit het eigen bewustzijn zal altijd van een zeker evenwicht sprake zijn. Aan de wereld tonen zich echter meest alleen enkel, of slechts enkele aspecten.

Hoe groter geest, hoe groter beest is dan ook alleen juist, indien wij het vertalen. Hoe verder je komt in geestelijke bereiking, hoe belangrijker ook het stoffelijke voor de mens wordt, maar hoe minder hij zich ook bekommeren zal om de normen, die de gemeenschap stelt. Gelijktijdig wordt een grotere beheersing mogelijk.

- x moet men dan geen rekening houden met de mogelijkheid van bezeten zijn?
- Dat kan voorkomen. Elk geval van bezetenheid - of zelfs beïnvloeding van vrienden - kan slechts het resultaat zijn van een aanwezige neiging. Een geest kan U er toe brengen - of dwingen - datgene te doen, wat U wel prettig zou vinden, maar niet durfde doen, of zelfs maar aan U zelf bekennen. Niets en niemand kan U ertoe brengen iets te doen, wat U ziet als werkelijk verkeerd en niet begeerlijk, als slecht en voor U zelf schadelijk, of onaanvaardbaar, dan wel iets, wat U onmogelijk acht.
- x Jezus zegt: Dit is het bloed van Mijn verbond, dat vergoten wordt tot vergeving der zonden. Hoe moeten wij dit verstaan?
- De vertaling is niet juist. De vertaling van de katoelicken is hier beter dan die van de nieuwe Statenvertaling. "Dit is Mijn lichaam, neem en eet, neem en drink, dit is Mijn bloed". zijn de belangrijke woorden. Jezus treedt hier in de plaats van de aarde:

Het druivensap is het bloed der aarde, het brood het lichaam. Vloeistof en vaste stof zijn voor de mens het belangrijkste, wat de aarde bieden kan. Jezus doet dit om de mens ervan bewust te maken, dat Hij op dat ogenblik en in Zijn komende lijden de eenheid is van mens met God, eenheid van mensheid en ouderling, broederband tussen allen, levend en dood.

Jezus spreekt niet over vergeving der zonden. Hij spreekt alleen maar over rechtvaardigheid in onderlinge verhoudingen.

Zien wij hier de opvatting, dat Jezus eist, dat men in Hem gelooft, voor de zonden vergeven kunnen worden, zo zien wij elders de opvatting, dat Petrus de sleutel van de hemelpoort houdt en hem de kracht is gegeven te besluiten over het hiernamaals. "Wie gij zult vergeven, die zij vergeven, doch wiens schuld gij zult houden, die zijn zij gehouden".

Dit laatste is al evenmin waar. Jezus heeft gezegd: "Aan U de verantwoordelijkheden voor dezen, de Mijnen, want Ik moet gaan. Zo zeg Ik U, wat gij hen zult zeggen, zij her gezegd - als door Mij. Wat gij hen zult ontzeggen, dat zij hen ontzegd". organisatorisch. Een heel ander iets.

De gedachte, dat Jezus zonden kan vergeven, is een dwaasheid. Hij kan niet eens zonden vergeven. Dat kan zelfs God niet. Jezus kan alleen de weg tonen, langs welke het innerlijk evenwicht kan worden herwonnen. Hierdoor zal de daad in het verleden gekompenseerd kunnen worden met een daad in het heden. Jezus kan U geen zonden vergeven, wanneer U zelf niet streeft en zelf tracht de gemaakte fout te compenseren.

Uit Zijn leer kunt U leren, hoe dit te doen. Zo kunt U wel, dank zij Hem het nutteloze lijden dat uit schuldbewustzijn voortkomt, ontgaan, zeker geestelijk. Nooit kan men ontkomen aan de noodzaak, datgene, wat men volgens eigen bewustzijn verkeerd heeft gedaan, ook weer te herstellen.

Jezus' leer is er een van daden, niet een van: Geloof en gij zult zalig worden. Wel echter: Zalig zij, die geloven, want wie geloof heeft, zal juist weten te handelen en zo wint hij het Koninkrijk der Hemelen.

x Krishnamurti beschouwt alle godsdiensten, orden, verenigingen als belemmeringen voor het vinden van de waarheid.

- Zij worden zeker een belemmering, wanneer hun stellingen als de alleen juiste, of alleen zaligmakende worden gegeven. Indien wij aannemen, dat buiten dit eerste om godsdiensten, verenigingen, orden en inwijdings - scholen kunnen dienen als een voorbereidend onderwijs, waardoor de mens zelf gemakkelijker zijn eigen streven leert omschrijven en zijn eigen geestelijke houding leert bepalen, hebben zij zeker hun nut.

Ik ben het met Krishnamurti eens, dat op een bepaald ogenblik de groepering een hinderpaal wordt, wanneer zij je dwingt in een zekere richting te denken. Niet iedereen kan zelfstandig denken. Daarom verschil ik in zoverre met hem van mening, dat ik meen: voor men zelfstandig kan gaan denken en zoeken, moet men eerst leren denken. Dit denken, dit begrijpen van geloofswaarden, dit aanvaarden van het supranormale in ons ook, evenals begrip voor het vele onbekende ons, vinden wij m.i. het eenvoudigst in de genoemde groepen.

De mens, die niet verder gaat, dan hetgeen hem gegeven wordt en niet zelf streeft, doch meent te voldoen aan elke eis, wanneer hij maar braaf aanvaardt, wat hem geleerd wordt, zal nooit het beste en hoogste kunnen bereiken.

Vandaar, dat U bij ons steeds weer hoort: denk zelf na, zorg in de eerste plaats steeds er voor jezelf te zijn, zo goed als je kunt. In menig andere groep hoort U hetzelfde. Wanneer U dit beschouwt als het voornaamste, zult U zeker niet het slachtoffer worden van een kerk, of groepering. Het is n.l. niet de kerk, de vereniging, of de orde, die U verraadt, maar Uw eigen gemakzucht, die U belet om verder te gaan dan hoogst noodzakelijk lijkt in het gegeven kader.

x Wat verstaat U onder cultuur?

- Het vernisje, waardoor een barbaar zich voor kan stellen, beschaving te bezitten.

x Zullen wij later de verwanten, die ons zijn voorgegaan, ontmoeten?

- Dat ligt voor het grootste deel aan Uzelf. Slechts twee krachten binden ook over het graf, nl. liefde en haat. Wanneer U verwanten U beminden en U ook zelf hen liefde hebt gegeven, zal niets U van elkaar kunnen scheiden. Dit is een aantrekkingskracht als van twee sterke magneten met verschillende polen. Met haat is het even zo, alleen is dan de intentie een andere.

Wanneer U verwanten heeft op de manier van: Gut, ja, daar is Oom Bertus ook nog. Moet ik daar nu ook nog weer naar toe?, dan zult U hem waarschijnlijk niet ontmoeten. Stel je voor, dat twee mensen gehuwd waren en ruzie maakten tot de dood, of de rechter hen scheidden. Als zij elkaar in het hiernamaals weer zouden ontmoeten, zou hetzelfde spel op-

nieuw beginnen . Maar zó is het niet.

Wanneer zij elkaar oprécht lief hebben gehad, dan vallen alle verschillen, die hen verwijderd hebben, gehouden, weg. Maar voelden zij niets voor elkaar en speelden alleen stoffelijke factoren een rol, dan zullen zij elkaar niet meer ontmoeten. Op de duur misschien, tezamen met anderen, is dit wel mogelijk. Maar dan draagt deze ontmoeting geen persoonlijk karakter meer.

x Dus God straft niet. Wij straffen onszelf. Is dat oorzaak en gevolg?

- God schiept de volmaaktheid. Daarin zijn alle dingen. Wanneer wij daaruit delen kiezen, die voor ons niet passen, zullen wij daaronder lijden.

Wanneer wij in het Goddelijke verkeerd kiezen, zien wij b.v. niet meer het positieve van het leven, maar de meer negatieve elementen. Daardoor hebben wij veel onnodig verdriet.

Wij hechten ons aan een enkel ding, of een enkele mens zozeer, dat wij daarover al het andere verwaarlozen. Maar een enkel ding, of een enkele mens kun je verliezen, de waarden van de wereld nooit.

Wanneer je dus in de put zit door zo'n verlies, is het je eigen schuld; niet de schuld van God. God oordeelt niet. Wij oordelen onszelf door een onjuiste plaats in het Al te kiezen en dan in God alleen maar lijden kunnen vinden.

God is licht. Maar stel je voor, dat je het licht vreest, b.v. omdat het iets over je persoonlijkheid zal onthullen, wat je verborgen wenst te houden; dan zal het licht, dat voor alle anderen de grootste vreugde en de uiting van volmaaktheid is, voor jou de grootste kwelling worden, omdat je het niet kunt ontgaan. Het licht heeft daar verder niets meer te doen. Het is je eigen houding, die dit bepaalt. Oorzaak en gevolg is een uitdrukking hiervoor.

In de eerste plaats is oorzaak en gevolg de uitdrukking van een bewustwordingswet, waar wij godwongen worden verder te gaan, daarbij steeds bouwende op de resultaten van het verleden.

x Wat zijn vliegende schotels? Gezichtsbedrog? Massahysterie?

- Er bestaan inderdaad vliegende schotels, of interplanetaire voertuigen, die op de aarde worden waargenomen. Daarnaast ziet men wel eens raketten, super snelle vliegtuigen van een bijzondere vorm e.d. Hier betreft het wel werkelijke waarnemingen. Maar na elke werkelijke waarneming zijn er 100 mensen, die graag eens zoiets zouden waarnemen. Dezen nemen dan al genoeg met een ballonnetje, of de reflectie van een schijnwerper op een laaghangende wolk, of met de verbeelding alleen.

Een zeer groot deel van dergelijke waarnemingen kan inderdaad wel worden toegeschreven aan een zekere hysterie. Een kleiner deel der waarnemingen is inderdaad juist. Soms hebben zij betrekking op geheime produkten van deze wereld en in enkele gevallen, ongeveer 1 op 6 à 700, betreft het inderdaad buitenaardse voertuigen, die zich tijdelijk in de dampkring bewegen.

x Dus er is verkeer tussen verschillende planeten?

- Dat zijn wezens, die oorspronkelijk van een andere wereld kwamen. Hun zondeed wat vreemd. Zij zijn toen o.m. bij onze zon terecht gekomen en hebben op Mars rust genomen en een nederzetting gesticht. Dat gebeurde al heel lang geleden. In de tijd van de aartsvaders.

Toen heeft men contact tussen verschillende planeten en daar gestichte waarnemingsposten tot stand gebracht. O.m. heeft men op Deimos mijnen aangelegd enz. Maar deze wezens zijn dus niet eigen aan dit zonnestelsel. Van hun hoofdnederzetting - buiten het zonnestelsel - zijn zij rond 10 dagen relatieve tijd verwijderd. Maar dat is nog altijd een paar duizend jaren aardse tijd.

x Is Rusland met zijn Loenik het westen ver voor? Betekent dit geen gevaar voor de wereldvrede?

- Zolang de Russen druk bezig naar de maan te gaan, willen zij niet naar de USA. Dat is een voordeel. Op het ogenblik zijn de Russen inderdaad wel een slag voor. Dat is ook te begrijpen: Bij de Russen komen alle projecten op dit gebied in één hand samen. Iedere wetenschapsmens heeft toegang tot alle onderzoeken van alle andere wetenschapsmensen, zoverre dezen voor zijn eigen onderzoeken belangrijk kunnen zijn.

Stel daar nu eens de Amerikanen tegenover. Men vertelt, dat in het Pentagon een kamer is, waarin de projecten zó geheim zijn, dat de mensen, die daar zitten, zelf niet weten, wat zij doen.

Op het gebied van ruimtevaart vallen alleen al 5 à 6 projecten onder de luchtmacht, die voor elkaar topsecret zijn. Dan zijn er nog projecten van de Navy, een paar van de landmacht, een paar van het voortgezette Manhattanproject. Door de ook onderling gehandhaafde geheimhouding moesten vele dingen drie, of meerdere, malen worden gedaan, waar een ieder voor zich tot dezelfde konklusie moest komen.

Dit gebrek aan eenheid kost krachten en geld. Men heeft nu eenmaal niet onbepaalde beschikking over wetenschapsmensen, die deze problemen kunnen overzien en berekenen.

Het gevolg is, dat een zeer grote achterstand ontstond. De nieuwe organisatievorm maakt het voor de USA mogelijk veel in te halen. De Navy heeft enkele dingen ontwikkeld, die de luchtmacht een heel eind op strek kunnen helpen. Maar zelfs nu nog aarzelt men, deze dingen ter beschikking te stellen van een andere groep, die men nog steeds als de "tegenpartij" ziet.

Alleen onder pressie van de russische prestaties zal deze geheimhoudingsidiotie misschien minder worden en uiteindelijk ophouden. Deze waanzin heeft de USA een op zich eenvoudig bereikbare superioriteit gekost.

Dit noemt niet weg, dat ook de Amerikanen dit jaar nog naar de maan gaan met een raket. Zij zullen daarmee een succes boeken. Zij zullen dan met een in gewicht kleinere satelliet een groter aantal gegevens kunnen verwerven dan de Russen.

Zij danken dit aan het feit, dat zij meer vaklieden hebben, die zeer nauwkeurige mikromechanismen kunnen vervaardigen, dan de Russen.

Wat het gevaar betreft: laat men maar alle defensiegelden aan maanraketten besteden. Hoe minder kanonnen en kleinere wapens er worden gemaakt, hoe beter het gaat. Want met raketten kun je wel een land vernietigen, maar om er werkelijk iets aan te hebben, zul je toch de infanterie aan land moeten zetten en een bezettingsmacht vormen. Daarvoor zijn vele kleinere wapens en voertuigen nodig. Hoe meer nadruk op de maan valt, hoe kleiner het gevaar voor een oorlog.

x Waarmee houden onze overgegangenen zich allemaal mee bezig?

- Iedere overgegangene leeft in de zomerlandsfeer nog in een vormenwereld. Die vormen kunnen eenvoudiger veranderen, zijn ook volmakter, omdat gedachten op de vormen invloed hebben. D.w.z., dat in de laagste zomerlandsfeer elke stoffelijke functie normaal vervuld kan worden. Ook in de minder donkere duistere sferen geldt - zij het onaangenamer - hetzelfde.

Naarmate men hoger komt, gaan de vormen teloor en wordt de bezigheid meer een harmonisch weerkaatsen van anderen. Dit is meer dan spreken. Men beleeft elkaar zó intens, dat men in staat is de waarden van de ander - zo gewenst - geheel in zich te herscheppen.

x Zijn er daar scholen?

- Voor ieder, die leren wil, zijn er daar - net als op aarde - scholen. Voor ieder, die onderzoeken wil, zijn er - net als op aarde - de mogelijkheden om te onderzoeken. Begin je eenmaal, dan krijg je contact met wat je vakgenoten zouden kunnen noemen, die je helpen om de vorm af te werpen en daarvoor in de plaats de zuivere ervaring en het zuivere onderzoek te bereiken.

Het bereiken van een grote bewustwording is altijd mogelijk. Zij is niet noodzakelijk in de lagere zomerlandsfeer, omdat men daar een tijd rusten, of vegeteren kan, vóór de behoefte iets te doen je dwingt je in een of andere richting verder te gaan ontwikkelen.

Wil je dit, dan bereik je een harmonie met gelijk gestemde krachten, waardoor het je mogelijk wordt alle wetenschap en alle krachten te verwerven, die voor een bereiken noodzakelijk zijn. Zó kom je dus verder.

x Bestaat er in Zomerland de drang om hoger te gaan?

- U kunt net zo goed vragen: Bestaat er in den Haag neiging om ambtenaar te worden? Het is zuiver persoonlijk en ligt geheel aan je eigen opvatting; de mogelijkheden, die je hebt enz.

Over het algemeen kunnen wij stellen: naarmate je meer weet en geestelijk zowel als stoffelijk aktiever bent geweest, zul je in de zomerlandsfeer sneller aktief worden en van de ter beschikking staande middelen - ook die je van de aarde hebt mee gebracht - een ruimer gebruik kunnen maken om zo in harmonie met anderen - meestal hogerstaanden - sneller en meer te leren en te bereiken.

x Wat is het geweten en hoe werkt het?

- Een reeks van ingehamerde begrippen, door middel van opvoeding en ervaring vergaard, die de mens zeggen, wat hij wel en wat hij niet mag doen, volgens de ideeën van anderen.

In enkele gevallen noemt men ook wel geweten - ofschoon dit niet geheel omschreven is zo - het gevoel van kosmische eenheid, dat je in jezelf kunt dragen en waaruit een kennen volgt van het al dan niet Goddelijk zijn van je handelingen en gedachten volgens jouw levensmogelijkheden en doel.

Hoe het werkt? Het normale geweten werkt door angst. Je bent b.v. bang, dat God je ziet en zal straffen. Bang misschien ook, dat de bureu je zullen snappen. Bang, dat anderen ergens achter zullen komen, of dat je voor gek zult komen te staan. Dat is de grote remming, die uitgaat van het doorsnee geweten.

Wat de Goddelijke harmonie betreft, geldt iets anders: Je erkent de dingen, die gevaarlijk zijn voor je innerlijke rust en innerlijke zuiverheid. Je laat je leiden door de behoefte met je God, of hogere krachten, in contact te kunnen blijven. Dit is je zoveel waard, dat je daardoor elke gedachte en daad verwerpt, die dit in gevaar kan brengen. Stel je toch een onjuiste daad, dan weet je ook, dat die verkeerd is en herstel je zo zo snel mogelijk.

x Ik dacht, dat geweten was een je bewust zijn van het verschil tussen goed en kwaad.

- Inderdaad. Maar die maatstaven van goed en kwaad ontstaan over het algemeen door opvoeding en leven. De hogere waarde ervan stelt geen goed en kwaad meer, maar alleen een goed voor mijn kontakt met God, of schade - lijk voor mijn kontakt met God.

Er moet nadrukkelijk verschil worden gemaakt tussen het standaard-geweten, dat berust op usances en in de jeugd ingehamerde begrippen en het onveranderlijke, innerlijke weten, waardoor men in staat wordt gesteld elke gebeuren, dat schadelijk is voor het kontakt met God te vermijden, of - zo al schade ontstond - deze zo snel en goed mogelijk te herstellen.

x Maar het woord consciënce dan? Dat is medeweten en behoort toch in de laatste kategorie?

- Volgens de woord ontleding wel, in de praktijk meestal niet. Het gaat ons hier niet om het woord, maar om de betekenis voor de mens. Deze laatste heb ik zo scherp mogelijk omschreven, tevens daarbij aanduidende,

x wat meestal voor geweten doorgaat en wat innerlijk weten in feite is.
Wat is het doel van het leven? Wat is het doel van een hoger bewustzijn?
Waar leidt dit toe?

- Het doel van het leven is bewustwording. Bewustwording is een vergroten van de eenheid met het Goddelijke, waardoor de innerlijke vrede wordt gehandhaafd, een absoluut leven en beleven mogelijk wordt, terwijl gelijktijdig de fouten van het Ik en daarmee tevens de tegenstand en de ellende van het Ik wegvallen.

Men zou geneigd zijn te zeggen: dit leidt tot eeuwige vreugde, maar zelfs dit is niet geheel waar. Vanuit het huidige standpunt streven wij misschien nog naar een eeuwige vreugde. In feite zullen wij uiteindelijk streven naar de absolute evenwichtigheid, waardoor wij één kunnen zijn met het totaal van het geschapene.

Daardoor zullen dan elke invloed en indruk van het totaal geschapene in onszelf als een harmonische invloed kunnen verwerken. Men zegt, dat, wanneer dit eenmaal bereikt is, wij opgaan in God.

Hoe dit gebeurt en wat het precies is, moet U mij niet vragen, want wanneer ik al zo ver was, zou ik zeker hier niet zitten.

x Wanneer zielen uit de lagere sferen inkarneren, zijn dat dan feitelijk geen geboren misdadigers?

- Over het algemeen niet. Hun pogen, om uit een lagere sfeer te ontsnappen, brengt in de meeste gevallen een realisatie mee van hetgeen, waaraan zij willen ontkomen. Wanneer je nu weet, dat je weg loopt voor het egoïsme van anderen - dit is een van de meest pijnlijke feiten in de lagere sferen -, zul je toch wel proberen om dergelijke fouten bij jezelf zoveel mogelijk te voorkomen. Dergelijke zielen kunnen dan wel opvattingen huldigen, die voor vele mensen te laag en te dierlijk zijn, maar of zij daardoor nu direkt misdadigers zullen worden, waag ik toch wel te betwijfelen. Een uitzondering maak ik voor de geesten, die - onverschillig uit welke sfeer - bij hun inkarnatie zich alleen laten leiden door begeerte-elementen. Zij kiezen dan in feite een begeertewereld. Zij zoeken dan 't milieu, waarin de begeerte het meest en gemakkelijkst te verwerken schijnt. Hun hele leven - onder de indruk van een verkeerde keuze - brengt hen dan in verzet tegen een wereld, die hen het begeerde niet, of niet, zoals zij dit wensen, toe wil staan. Hier is dan een zekere misdadigheid van het vroegste ogenblik aanwezig. Zij is eerder een misdadigheid op zodelijk gebied, dan een misdadigheid volgens het strafrecht. Dergelijke misdadigers leven vaak langs de kant van de wet, zonder ooit werkelijk er mee in strijd te komen.

x Is zelfverwijt ook iets van het geweten?

- Zelfverwijt is over het algemeen een stommitieit, die ontstaat, doordat je je te zeer bezig houdt met het verleden, i.p.v. in het heden zoveel mogelijk goed te doen naar vermogen. Zelfverwijt, dat niet wordt omgezet in handelen, heeft geen zin. Wat je gedaan hebt, is immers onherstelbaar? Het is gebeurd. Het erkennen van fouten, die in het verleden werden gemaakt, heeft dan ook alleen zin, wanneer wij trachten ze verder te voorkomen en de gevolgen van gemaakte fouten in het heden zo goed mogelijk te herstellen. Wat het laatste betreft, kunnen wij nog opmerken, dat het herstel niet altijd aan dezelfde mens, of op dezelfde wijze kan, of moet, gebeuren. Wanneer wij iemand onrecht hebben gedaan, zullen wij dit voor die mens nooit meer kunnen herstellen, ook al proberen wij het. Dan zullen wij de fout herstellen door een ander de gemaakte fout te vergoeden, te handelen t.o. iemand, die met de zaak niets te maken heeft, om zo door de daad toch eigen innerlijk evenwicht te herwinnen. Zelfverwijt zonder meer, evenals berouw zonder meer, is een dwaasheid. Indien deze dingen leiden tot praktische resultaten in het heden en de toekomst, hebben zij zin.

Vrienden, ik dank U voor Uw aandacht. Goeden avond.